

Soru-1

Hakkın korunmasını anlatarak dava türlerini açıklayınız.

Cevap-1

Bir hak sahibinin hakkı bu hakka uyma zorunda olanlar tarafından ihlal edilince, ortaya hakkın korunması sorunu çıkar. Hak sahibi ilk önce karşı taraftan hakkına uymasını talep eder. Ayrıca kişi hakkına kavuşmamasından veya geç kavuşmamasından dolayı uğradığı zararların tazminini de isteyebilir. Ancak bu yolla sonuç alınamazsa dava yoluna gidilir.

Hakkın Korunmasında Dava Türleri

- ✓ **Eda davası** : davacı karşı tarafı birşey yapmaya birşey vermeye veya bir şey yapmaktan kaçınmaya mahkum edilmesini ister . Eda davası bir hakkın korunması değil bir zararın giderilmesini amaçlıyorsa **tazminat davası** adını alır . verilen kararı davalı kendiliğinden yerine getirmezse **cebri icra** yoluna gidilir.
- ✓ **Tesbit davası** : bir hukuki ilişkinin mevcut olup olmadığını tesbit etmek için açılan davalardır. İlişkin varlığı tesbit edilmek isteniyorsa müsbet tesbit davası, yokluğu tesbit edilmek isteniyorsa menfi tesbit davası adını alır.
- ✓ **Yenilik doğuran dava** : yenilik doğuran hakların kullanılması amacıyla açılan davalardır. Boşanma davası.

Soru-2 Gerçek kişi kavramını açıklayarak başlangıcı ve sona ermesi hakkında bilgi veriniz.

Cevap-2

- Gerçek kişiler insanlardan oluşur.

Kişiliğin başlangıcı ve sona ermesi

- **Kişiliğin başlangıcı**: kişilik gerçek kişilerde sağ ve tam olarak doğum anından itibaren başlamasına rağmen hak ehliyeti ana rahmine düştüğü andan itibaren başlar.
- **Kişiliğin sona ermesi**: iki durumda söz konusu olur:
 1. **ölüm**. (**Ölüm karinesi**; bunun iki koşulu vardır.1- ölümüne kesin gözüyle bakılacak olay içinde kaybolma 2- cesedin bulunamaması)
 2. **gaiplik (kayıplık)** :1- kişinin ölümüne muhtemel olası gözle bakmayı gerektirecek bir olay içinde kaybolması veya kişiden uzun zamandır haber alınmaması. 2- ölüm tehlikesinden en az bir yıl veya gaibin son haberinden beş yıl geçmiş olması. 3- Mahkemenin gaiplik kararı vermiş olması . ancak gaipliğe hükmolunan kimsenin, hakim tarafından evliliğinin feshine karar verilmedikçe, gaibin karısı ve kocası evlenemez.

Soru-3

Borcu sona erdiren sebepleri yazarak açıklayınız.

Cevap-3

- Aşağıdaki sebeplerin varlığı durumunda borç sona erer:

- İFA
- İBRA
- YENİLEME (TECDİT)
- TAKAS
- ZAMANAŞIMI (İskati-Hak Düşürücü Zamanaşımı)
- KUSURSUZ İMKÂNSIZLIK
- ALACAKLI VE BORÇLU SIFATLARININ BİRLEŞMESİ

İFA: Borcu sona erdiren en doğal ve yaygın sebep ifadır.

İBRA: Alacaklının, borçluyula yaptığı bir sözleşmeyle alacağından vazgeçerek, borçluyu borçtan kurtarmasıdır. Alacağı teminat altına alan kefalet ve rehin gibi yan (fer'i) hakları da sona erdirir.

YENİLEME (TECDİT): Mevcut bir borcun, yeni bir borç meydana getirilerek sona erdirilmesidir. Yenileme belli bir borca veya borç ilişkisinin tümüne dair olabilir. Borcu sona erdiren tecdit; borcun konusunun, sebebinin veya tarafların değiştirebilmesi şeklinde olabilir. Tecditte şu koşulların gerçekleşmesi gerekir.

- Geçerli bir borcun varlığı
- Yeni ve geçerli bir borcun meydana gelmesi
- Tarafların yenileme niyetinin bulunması (bu husus sözleşmeden açıkça anlaşılmalıdır!)

TAKAS: İki kişi arasındaki aynı cinsten karşılıklı muaccel borçların, taraflardan birinin tek tarafı beyanı ile sona erdirmesidir.

- Takasın şartları aşağıdaki gibidir:

- Taraflar birbirinden alacaklı olmalıdır (karşılıklı borçluluk)
- Tarafların birbirinden olan alacaklarının konusu aynı cinsten olmalıdır
- Borçların muaccel olması
- Takastan feragat edilmiş olmaması

HAK DÜŞÜRÜCÜ ZAMANAŞIMI (ISKATİ ZAMANAŞIMI): Belli bir süre içinde hakkını talep etmemiş olan alacaklının, alacağını dava yolu ile elde etme imkânını kaybetmiş olmasını ifade eder. Hukukumuzda, kazandırıcı ve hak düşürücü zamanaşımı olmak üzere iki anlamdadır. Buradaki anlamı hak düşürücü (ıskatî) zamanaşımıdır.

- Zamanaşımına uğrayan alacak sona ermez, fakat talep ve dava edilemez. Bu tür alacaklara- borçlara eksik borçlar denir. Def i niteliğindedir.
- Düşürücü zamanaşımının şartları:
 1. Alacağın zamanaşımına tabi olması; başkaca kural bulunmayan hallerde, her dava (alacak) 10 yıllık zamanaşımı tabidir.
 2. Zamanaşımı süresinin geçmesi
- **Hak Düşürücü Süreden Farkı:** Hak düşürücü sürenin, hak düşürücü zamanaşımından farkı, doğrudan doğruya hakkın sona ermesi sonucunu doğurmasıdır. Hak düşürücü süreler defi değil itiraz niteliğindedir. (Hak düşürücü süreyi, yargıç dava sırasında re'sen dikkate alır!)
- **Zamanaşımının Durması:** Alacağın istenmesini güçleştiren veya imkânsız kılan bazı sebepler dolayısıyla zaman aşımının işlememesidir. Bu sebep ortadan kalkınca, ortadan kalkma tarihinden itibaren zamanaşımı işlemeye başlar. Zamanaşımını durduran sebepler: Velayet, vesayet veya alacağı bir Türk mahkemesi önünde ileri sürme imkânının bulunmaması gibi hallerdir.
- **Zamanaşımının Kesilmesi:** Kanunen belli bazı olayların gerçekleşmesi üzerine, işlemekte olan zaman aşımının işlemiş kısmının hiçbir etkisi kalmamasıdır. Zamanaşımını kesen olaydan itibaren, yeni bir zaman aşımı işlemeye başlar. Zamanaşımını kesen sebepler: Borçlunun, alacaklının ve adli makamların fiilleridir.
- **KUSURSUZ İMKÂNSIZLIK**
 - İfa imkânsızlığı, mevcut bir borcun ifasının cebri icra yolu ile dahi elde edilmeyecek hale gelmesidir. Bu imkânsızlık, maddi veya hukuki bir sebepten de ileri gelebilir.
 - İfa imkânsızlığı, borçlunun kusuru olmaksızın meydana gelmişse borç sona erer (kusursuz imkânsızlık)
- **ALACAKLI VE BORÇLU SIFATLARININ BİRLEŞMESİ**
 - Alacaklı ve borçlu sıfatlarının bir kişide toplanması halinde borç düşer (sona erer); örneğin: alacağın borçluya temlik edilmesi durumu. Ancak, taşınmaz rehni ve kıymetli evrak hakkındaki hükümler saklıdır.

Soru-4

Ticari senetlerin ortak yönlerini yazarak türleri hakkında bilgi veriniz.

Cevap-4

- Ticari senetleri bir para alacağını temsil ederler. Bu senetler Türk lirası cinsinden düzenlenebileceği gibi tedavüldeki bir yabancı para birimi üzerinden de düzenlenebilirler. Zira Ticari senetleri uluslararası nitelik taşırlar, yurt dışına yapılacak ödemelerde de kullanılırlar.
- Ticari senetleri kanunen emre yazılı senetlerdir. Bu senetlerin emre yazılı olması esastır, Ticari senetlerini nama yazılı düzenleyebilmek için açık bir şekilde “nama yazılıdır” veya “emre değildir” şeklinde bir kaydın düşülmesi gerekir. Ticari senetlerinden sadece çek hamiline düzenlenebilir, poliçe ve bono ise ancak nama veya emre yazılı olabilir.
- Ticari senetleri ibraz senetleridir. Alacağı tahsil edebilmek için, senet hamilinin borçlunun yerleşim yerinde senedi ibraz etmesi gerekir. Senet ibraz edilmedikçe borç ödenmez.
- Ticari senetleri tedavül senetleridir. Bu senetler, ticari hayatta yaygın olarak kullanılırlar. Poliçe, bono ve çekin devrinde, esas olarak ciro adı verilen oldukça basit bir işlem yapılır. Devir için senedin arkasının imzalanması yeterlidir. Bu yönüyle Ticari senetleri vade gününe kadar para gibi tedavül eder, hem kredi aracı hem de ödeme aracı olarak kullanılırlar.
- Ticari senetleri para yerine geçen senetlerdir. Özellikle emre veya hamile yazılı olarak düzenlenen Ticari senetlerinde, senette yazılı olan hakkın varlığı kabul edilir. Hamil, senedi kendisine devreden alacaklının

Ticari senetlerin türleri: Hukuk sistemimizde Ticari senetleri, poliçe, bono ve çek olarak tanzim edilmiştir.